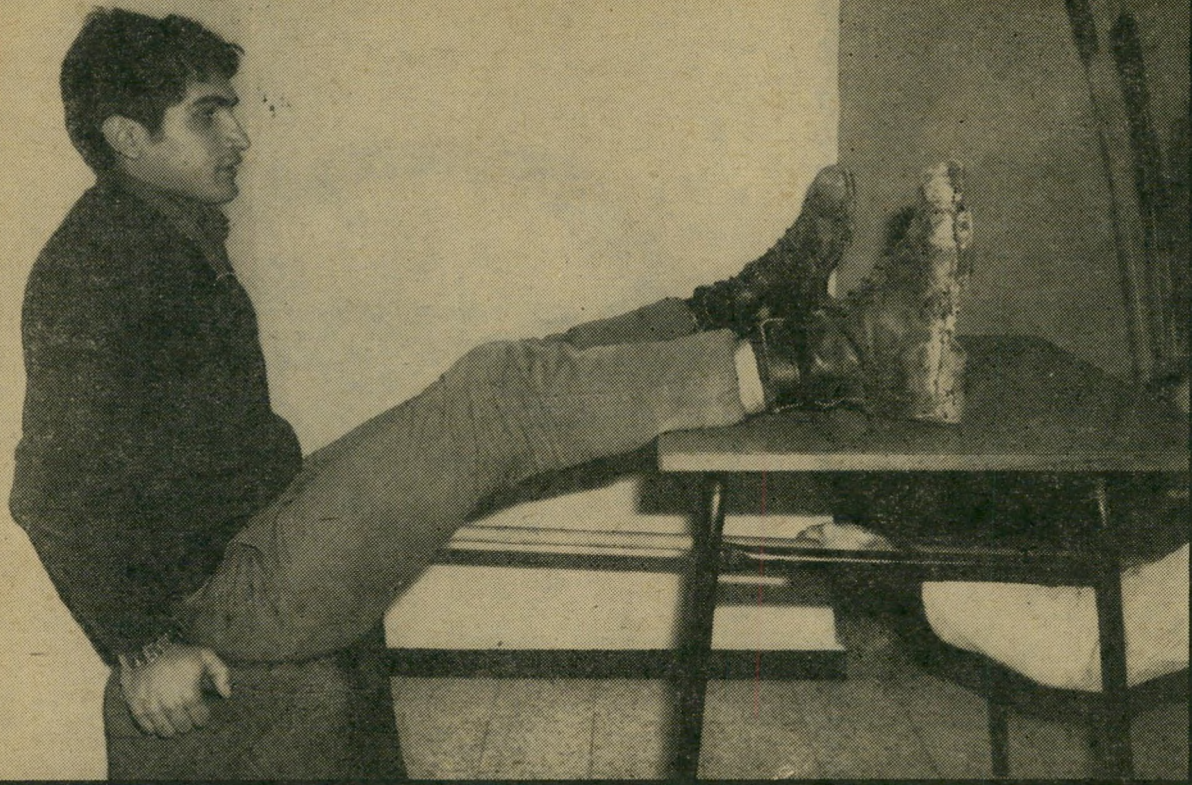

שבו מתלוננים עצירים על הכאות. מישרת ישראל יכולה לזקוף לזכותה מקרים רבים של פיענוח מעשים פליליים מסובכים, ואין ספק כי בשורותיה חוקרים מעולים שאין להם יד וחלק בעינויי-עצירי. אך האשמות חוזרות ונישנות מצד עצירים, כי הוכו והושפלו במעצר, והי מקרים שבהם הוכח כי אמנם היכו אנשי המישרת עצירים, אומרים דרשני. מבדיקת תיקים מישפטיים שכבר נסגרו עולה כי בעבר נשמעו טענות רבות על הנעשה בתחנת מישרת ראשון-לציון. לפי ני כמה שנים הוחלפו צוותי החקירה בי תחנה זו ומספר התלונות ירד בצורה משמעותית. כיום מופנות טענות על הכאת עצירים כלפי תחנות אחרות וכלפי גוף המטיל אימתו על רבים — המדור המרכזי. מדי פעם מגיעות טענות כאלה לידיעת הציבור, כמה שנקרא „משפט ווטא“.

פינחס אמולג, למשל, אחד החשודים בהשתייכות לכנופיית מע"צ, חתם במישרת על הודאה בהצתת בניין מערכת הארץ, אך שוחרר לאחר מכן ממעצרו. הסיבה: אליבי מושלם. העציר שהה בזמן ההצתה בכלא צבאי. מדוע חתם? אמולג טען כי עשה זאת לאחר שספג מכות מחוקריו. חשוד אחר באותה פרשה, גידעון הררי, טען גם הוא, כי „נתנו לי לאכול חול ואבנים, זרקו בפני חול וי השתינו עלי, משכו לי שערות, לקחו אותי לחורשה בדרך לאשקלון והיכו אותי, וגם בסביבות הירקון, ליד גני התערוכה.“ המישרת טענה כי „החשוד, לאחר שהודה

בפסוק על השולחן, החוקר צברי דחף בישבנו מקל של מטאטא. לדבריו, כאשר ביקש לזיבוק עליידי רופא, נלקח שוב לחוקר, שאיים עליו: „אם תבקש רופא, אתלה אותך ואני שהתאבדת.“

מקל בישבו סרגיי נוניקאשווילי במדי חייל, מתאר בביתו כיצד עונה לטענתו במישרת פיתח-תיקוה. נוניקאשווילי סיפר כי הפשיטו אותו, הניחו את רגליו

והפנים הנפוחים בפני השופט. כשאני מבר טיח לעציר לטפל בטענתו, אני עושה שקר בנפשי משום שאני יודע באיזו קלות יכולה המישרת להשתמש מאחריות לאחר כמה חודשים. אך זה הדבר היחיד לעשות.“ גם אם מובא עציר בפני שופט כשהוא מוכה ופצוע, מצליחים פרקליטי המישרת להעלים את העובדות, כמו במקרה של מוריס אוחנונה. על כך ברשימה הבאה.

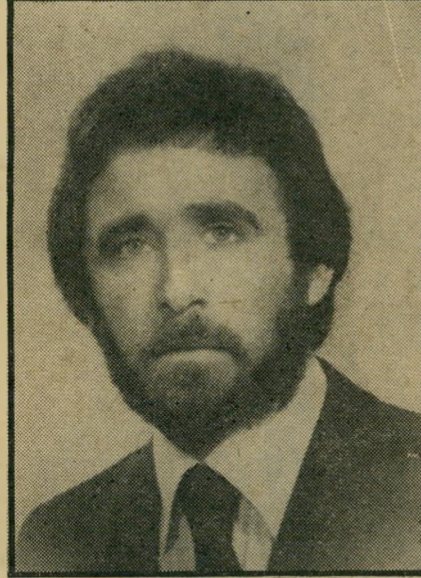
לעתים רחוקות משאירות סימנים. בשנה האחרונה נפוץ אלמנט חדש בחקירת הי מישרת: השפלה. משתינים עליך, נותי נים לך לאכול חול, דורכים עליך. זה אולי פחות כואב, אך יותר משפיל.“ מוסף מרוז: „הנשק היעיל ביותר לי מילחמה בתופעת ההכאות במעצר הוא הי מיידיות. כיום מתנהל מישפטי-הוטא כחצי שנה לאחר המקרה, והמתלונן אינו יכול להציג את השריטות, האברים החבולים

שכרך רצועת חוייה על צווארה והמיתה. מדוע טוענים עצירים שהוכו בחקירה? תובע מטעם המדינה מחלק את המתלוננים לקבוצות, על פי הסיבות:

- עצירים בחקירה המישרתית הודו בביצוע עבירות וסיבכו בכך את חבריהם שותפיהם לעבירה. כדי לחפות על „בגידת תם“ הם טוענים כי הודאתם הוצאה, כבי יכול, תחת איומים ומכות.
- לעציר שנתפס בכך אין מה להפסיד והוא מעוניין לסבך את חוקריו על-ידי האשמות בבית-המישפט.
- העצירים אומנם הוכו, אולם עקב התפרעות בשעת החקירה.
- עצירים חתמו במישרת על הודאה בעבירה פלילית, ואחר כך, לרוב לאחר שנועצו בעורך-דין, מנסים לבטל את הי הודאה כראייה מישפטית, בטענה כי הי הודאה הוצאה מהם במכות ואיומים.
- סעיף 12 לפקודת הראיות (נוסח-חדש) קובע: „עדות על הודייה נאשם כי עבר עבירה תהא קבילה רק אם הביא התובע עדות בדבר הנסיבות שבהן ניתנה הי הודייה, ובית-המישפט ראה שההודייה היתה חופשית ומרצון.“ כלומר: אסור לגבות הודייה באמצעות איומים, הבטחות, מכות ופיתויים.
- לכאורה — סעיף ברור, אולם פירושו מהווה עד היום נושא למחלוקת בבית-המישפט העליון. קבוצת מישפטנים אחת סבורה, שאפילו אם הוכח שהאדם ביצע את העבירה וההודאה היא הודאת-אמת, יש לפסול את ההודאה אם האמצעים שר ננקטו כדי לגבות אותה השפיעו על מתן ההודאה. מישפטנים אחרים סבורים, כי ההודאה פסולה גם אם האמצעים שנקטו לגבייתה היו עלולים להשפיע על העד, ולא בהכרח השפיעו במתן הודאתו. המח' לוקת נמשכת זה שנים.

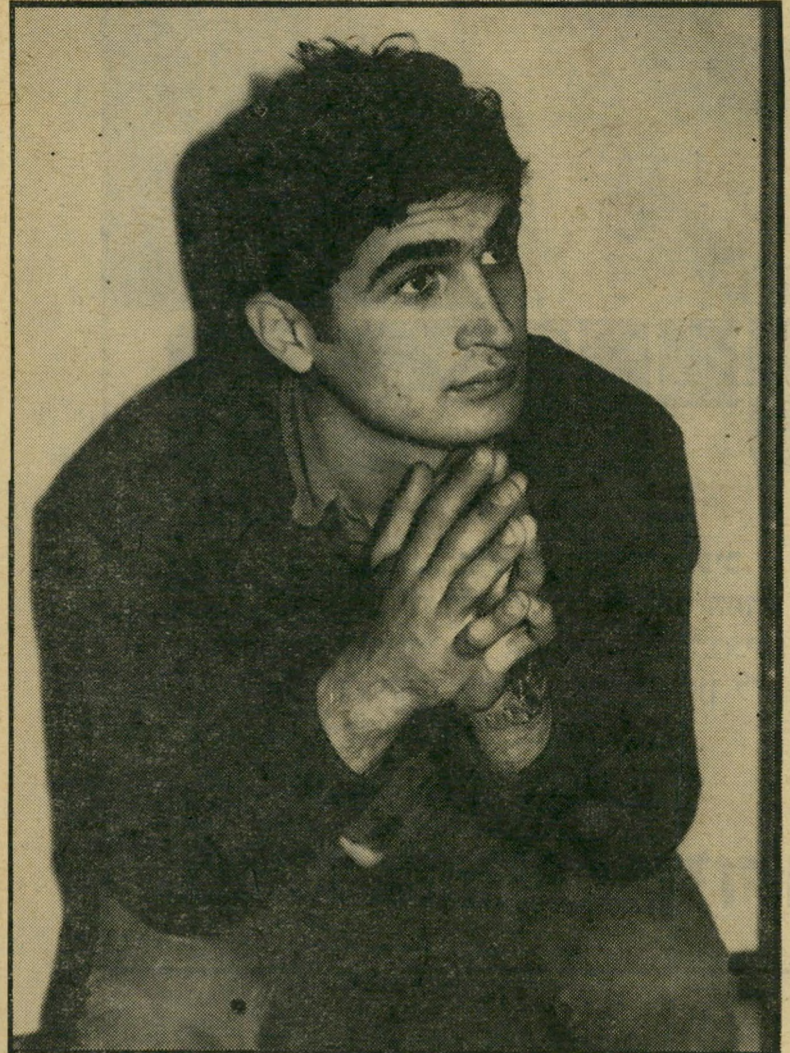
„אברים חבולים“ ונפוחים

ה מצב כפי שהוא היום הוא בלתי „ברגע שלשטר ניתנת לגיטימציה לגבות הודאה בכל אמצעי, הוא מחליט למעשה איזו דרך טובה יותר: מכות או חקירה שקטה. גביית הודאה באמצעים אלימים אסורה בכל מקרה, אך החוק כפי שהוא היום והתעלמות המישרת מתלונות על הכאת עצירים, מאפשרים זאת. השוטר בי לחץ, ואולי גם מצפה להעלאה בדרגה. החוקר המכה שואב עידוד מכך, שי הסיכוי להוכיח מכות בשעת החקירה הוא אפסי. עד שהעציר מובא בפני שופט, הי סימנים על גופו מספקים להיעלם. המישפ טרה גם יודעת איזה סוג הכאה לנקוט: סוג העינוי שאותו מוכיחים עצירים הוא מכות יבשות, שאמנם מכאיבות אך רק

הפרקליט מרוז עורר-דין טשה נוניקאשווילי: „המצב היום הוא בלתי נסבל“ מרוז תובע מישפט מיידית בענייני ני הכאות במעצר והענשת המכים.

במעשים שבהם הודה, השתלל ופצע את עצמו.“ השופט בן-שלמה הורה לערוך חקיר רה בתלונה, אך החקירה לא התקיימה. עמוס ברנס, נשפט למאסר עולם על רצח החיילת רחל הלר, אחרי חקירה שהסעירה את המדינה, גם עתה, שנתיים אחרי שנגזר דינו, הוא מוסיף לטעון כי ההוראה ברצח, שאותה כתב, ולמעשה הכי ריעה את הכף במישפט, נכתבה על-ידי לאחר שעינו אותו ולא נתנו לו לישון. מישפחתו מעסיקה מישרת-חקירות להוכי חת חפותו. להפתעת הכל ניתן להם סיוע מילולי מכיוון בלתי-צפוי: יורם ביכונסקי, „אני מאמין לברנס.“ סיפר ביכונסקי, שהיה עצור 42 ימים כחשוד באותו רצח, „אותי היכו והחזקתי מעמד, ברנס לא עמד בחקירה וחתם. רק מי שעבר על בשרו עינויים כאלה, כמוני, יכול להאמין לו. גם העובדה כי ברנס עדיין טוען שלא רצח, למרות שגורדינו נחתם זה מכבר, יש בה משהו. בדרך כלל, לאחר מתן גזרי הדין ודחיית הערעור, נשבר האסיר ומסי פר את האמת לחבריו בכלא שמעבירים זאת החוצה. ברנס עדיין לא עשה זאת, מה שגורם לי לחשוב שהוא דובר אמת.“ אולם שלא כביכונסקי, חשב ביתי המישפט אחרת. על סמך ההודאה על-חתימה, הסימוכין ההודאה שהובאו על-ידי המישרת ופעולת השיחזור, דן את ברנס למאסר עולם. לוא היה בית-המישפט מתושים כי ההודאה ברצח הוצאה ממנו עקב מכות ואיומים, היתה הודאתו נפסלת, וממילא גם ההוכחה החזקה ביותר של הי מישרת לטענתה, כי ברנס הוא האיש

מתייש לספר עורר-דין מרוז טוען, כי אלמנט חדש — ההשפלה — הוכנס לחקירת המישרת. סרגיי נוניקאשווילי (בתמונה) טען בבית-המישפט, כי החוקר צברי השתיי עליה, ודחף לפני סמרטוט סבול בשתן.